

„Edinost“

Za vsak teden na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto	34 kron
za pol leta	17 "
za četrt leta	8 "
za mesec	2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne odira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 vč.); v Ljubljani pa po 8 stotink (4 vč.).

Telefon št. 570.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

Vrednosti je moči

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale do mači oglašit. se računajo po pogodbe.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Neregularni dopisi se ne sprejemajo. Recepti se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemalje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, H. nadst.

odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“, v Trst

Razmere v Hrvatski.

(Zvršetak.)

Kako je bilo možno tako potisniti Hrvatsko? Odgovarjati na to vprašanje bi pomenjalo pisati zgodovino zadnjih trideset let. Ako hočemo biti pravični, moramo priznati, da krivde na sedanjih žalostnih razmerah ni smeti pisati izključno na račun sedanje hrvatske vladne stranke. Prekomerna potrata na osebnem temperamentu, kakor se je pojavljala v najodločilnejših časih pri različnih opozicijskih močeh, je celó ljudem, navdahnjenim z najboljšimi nameni, ki pa se niso mogli povsem emancipirati od spoznanja resničnih razmer, onemogočala sodelovati na postopanju, kateremu so predvidjali žalostne posledice. Tako je polagoma navstala vladna stranka, ki je prvotno res utegnila imeti namen, da neizogibno zlo ublaži kolikor le možno, ali se je sčasoma tako zapela v razmerje, v katero je bila stopila, da je izgubila vsako svobodo gibanja. Opozicija pa je uročila svoje moči ne le za nemožnosti, ki si jih je nadela v nalogo, ampak še bolj v medsebojnih sporih posamičnih opozicijskih frakcij. Poleg nezavisne narodne stranke, ki je vsprejela pogodbeni zakon od leta 1868. in je zahtevala le pošteno izvrševanje istega, se je ustanovila stranka prava, ki je hotela med Ogrsko in Hrvatsko poznati le personalno unijo vladarja. Da je bila taka radikalna stranka ljubša gospodovalni oblasti, nego opozicija z dosegljivim ciljem, to je umevno. In v resnici se je prejšnja stranka prava zadovoljevala nasproti vladi z markiranjem opozicije, vso svojo moč pa je obračala proti drugi opozicijski stranki, da je na račun te poslednje jačila svoje stališče.

To nasprotje med obema opozicijskima strankama se je sčasoma tako poostriilo, da je vsled istega odpor proti nasilju na Hrvatsko popolnoma obnemogel. Mecen hrvatskega naroda, veliki biskup Strossmayer, kateremu se ima hrvatski narod zahvaliti skoro za vse, kar more beležiti na pridobitvah, je bil zasramovan na najrobatejši način. In celó tedaj, ko je v plemenitem samozatajevanju storil velikosrčen korak v omogočenje združenja opozicijskih strank, je ostalo to brezvspešno.

Sledajci so hrvatski patrijotje prišli do spoznanja in se je posrečilo njihovemu samozatajevanju, da so dosegli sporazumljenje, ki zagotavlja zložno postopanje skupne resnične opozicije. Zadnje deželnozbornske volitve, na katerih je vladna stranka dosegla tako neza-

slihanih »vseh«, so privedle obe opozicijski stranki do prepričanja, da le realno popolno združenje more dovesti do tega, da se najprej nasilstvo na deželi zaustavi in da bo s časom možno misliti na zopetno pridobitev izgubljenega. Združena hrvatska opozicija je sicer za sedaj še kolikor toliko société anonyme, ker se ni mogla združiti za skupno ime; no, to je na vse zaenkrat le vprašanje forme. Glavna stvar je vendar duh; in da je ta dober, to dokazuje zadnje deželnozbornsko zasedanje, v katerem je opozicija, vzlic svoji številni šibkosti, izvajala moralnih vspehov, katerim tudi nasprotniki ne morejo odrekati neke materialne pomembnosti. To je tudi umevno. Opozicija, ki se od konca do kraja more sklicevati na zakone in more gospodovalni sméri dokazovati virtuvelno kresenje zakonov, ima v tej poziciji trdna tla, katerih jej ne more odtegniti niti najbrezvestnejša administrativa. Ako se, na čemer pač ni več dvomiti, posreči dovršiti zapričeto delo ujedinjenja, potem moremo, ne da bi se udajali prekomernemu sanguinizmu, pričakovati z gotovostjo, da se lepa Hrvatska, tako bogato obdarjena od zakladov narave in obljudena od inteligentnega, za izomikanje sposobnega naroda, izvije iz sedanjega žalostnega položaja in da si pribori tisto stališče, ki jej pristojna po božjem in človeškem pravu.

Politični pregled.

V Trstu, 16. maja 1902.

Državni zbor. — Zbornica poslancev. — (Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Ozirom na nujni predlog poslanca Daszynskega, omenjeni že v včerajšnjem brzojavnem poročilu, bodi navedeno tu še nekoliko momentov iz utemeljevanja, s katerim je rečeni poslanec podkrepil svoj nujni predlog. Kakor znano, je posl. Daszynski stavil nujni predlog, s katerim je vprašal vlado: da-li je ona privolila v povišanje vojnih bremen za nabavo havbic in novih topov, na koliko so proračunjeni stroški za namerjano nabavo poljnih topov in kako se najde pokritje, spadajoče na Avstrijo?

Interpelant je povdaril hitro, da ta nje-gov nujni predlog ni nikakor obstrukcijski predlog, ampak demonstracija proti izrednemu obremenjenju ljudstva in pa proti instituciji delegacij, ki na naravnost grotesken način vrše svoja dejanja. Govornik je kritikoval sestavo

Ljubila sta se tako silno, da sta bila uverjena, da ne bi mogla niti en dan živeti eden brez drugega, da, celo niti eno uro. Živela sta kakor v nekaki megli ter pozabljala na vse poteškoče in protivnosti, ki so se jima prej stavile na pot.

Sedaj je bilo prvokrat, ko je bila vzbujena iz sladke pozabnosti in prvokrat jej je prišel čas razmišljanja. Ali ona ni hotela, niti smela razmišljati, kako je vse prišlo. Vse se je zgodilo po njeni volji in ona je imela dovolj moči, da prenaša posledice.

Sreče, ki jo jo imela sedaj, ni tako lahko kupila.

A o tem je bilo v njeni duši nekaj raztrganega, kar je pretvorilo najboljši del njenega lastnega »jaz«. Vse to je bilo za-njo nič, ona si ni želela nikake »izpembe«. Oaa ga je ljubila z vso dušo in vsem srcem, žnjim jej je začenjal in končaval svet. Malo da se ni smejala sama sebi, da je z njo tako daleč prišlo.

Vsi so jo poprej poznali za ženo, ki je bila kakor ustvarjena za svet, ki je vse uživala, a vedno tako, da se ni udajala svojim čustvom.

delegacij, v kateri da veleposestvo neopravičeno igra premogočno ulogo. A te delegacije dovoljujejo milijone kron, katere morajo plačevati meščan, kmet in delavec. Štedljivost finančnega ministra, ki nikakor ni hotel privoliti v odpadek 2 mil. kron za odpravo mitnic, se nehuje, ko gre za zahteve militarizma. Govornik je dokazoval na podlagi izgledov nesposobnost delegacij za varovanje pravic ljudstva ter je pozival finančnega ministra, naj da pojasnil, zakaj se tiste mučne tenkovestnosti, katero je kazal v vprašanju mitnic, ne drži tudi nasproti zahtevam militarizma in kakov nadržt si je priredil, da pokrije tistih 38.000.000 kron, že dovoljenih od delegacij, kakor tudi nadaljnje namerjane izdatke za vojaške namene?

V nadaljevanju razprave o nujnem predlegu posl. Daszynskega, je izjavil finančni minister Böhm-Bawerk, da je vojna uprava že dolgo časa sem popolnoma odkrito govorila o potrebi kreditov za tehnične poskuse z novimi topovi.

Minister je rekel, da vlada noče biti odgovorna za posledice, ki bi mogle nastati, ako bi se vojni upravi odrekli zahtevani krediti za zboljšanje vojnega materiala. Rekel je, da je seveda obžalovanja vredno, da nismo še došli tako daleč, da bi bila oboroževanja nepotrebna.

Minister je nadalje izjavil, da mu ni mogoče podati pojasnil o skupni svoti, ki bo potrebna za obnovo topničarskega materiala. Dosedaj je namreč še nemogoče sestaviti proračun, ker poskušnje še niso dovršene. Stroški se pokrijejo z najemom posojila, katero se bo vrščalo v razmerju z obrabo novega materiala.

Ministrova izvajanja so večkrat pretrgovali socialisti z mejklici.

Posl. Zazvorka je izjavil, da bo njegova stranka glasovala za nujnost. Ona je iz državnopravnih vzrokov nasprotna toliko državnemu zboru, kolikor delegacijam in mora že z obzirom na bedo, ki vlada mej ljudstvom, odkloniti nove stroške za vojsko. Govornik je izjavil, da je trozveza nesreča za prebivalstvo, ker je ista kriva velikih bremen, ki je težijo.

Razprava se je na to zaključila in je predsednik pozval posl. Zazvorko na red, ker je zavlekel tudi krono v debato. Posl. Klofač je kakor generalni govornik govoril češki. — K sklepu je govoril še predlagalec posl. Daszynski, ki je polemiziral z finančnim ministrom in je izjavil, da jedro obrambe domovine tiči v domovinski

A sedaj nasenkrat — kakor tat po noči — jo je obvezla neka čudna silna strast, katera jo je čvrsto držala in kateri se je udala brez vsake protivnosti.

Trije tedni so že minoli, odkar je odpotoval, a niti besedice jej ni še sporočil; niti enega jedinega pozdrava jej ni še poslal.

Dve dopisnici mu je že poslala; v prvi se je silno jezila nad njegovo lenobo, a v drugi je izrekla bojazen, da-li ni morda obolel.

Njegovega molka si ni mogla raztolmčiti nikakor. Da, moralo se je nekaj dogoditi, nekaj velikega, nekaj nenadnega, ker drugače se ta stvar ne bi mogla razrešiti. Ni-li mogoče, da jo je zapustil? Tako brezobziren ni noben naobražen možki proti ljubeči ga ženi. Razlog je moral biti globlji, a vzrok silnejši.

Dolgo in dolgo je razmišljevala in ugrabala, a ničesar ni mogla pogoditi. Saj sta se vendar ločila v najlepšem miru in popolnoma uverjena o mejsebojni ljubezni.

Deset dni je imel izostati, a prošli so že trije tedni. Gotovo si je izprosil podaljšanje dopusta. A vse to je napravil, ne da bi jej

ljubezni, ne pa v oboroženju. Kako pa je mogoče ljubiti svojo domovino, ako ona ne daje svojim narodom pravice, temveč jim nalaga le bremena?!

Govornik se je pritoževal tudi radi iz-gajanja avstrijskih delavcev iz nemške države ter je najostreje prijemal vojnega ministra. Govornik ni mogel vzeti na znanje ministrove izjave, češ, da ne zna, koliko bo stal novi artiljerijski material. Oboroženi mir, je zaključil govornik, stane več nego najstrasnejša vojna.

O glasovanju glede nujnosti oddanih je bilo 174 glasov; 99 za in 75 proti. Ker se torej za nujnost ni dobila dvotretjinska večina, bila je ista odklonjena in se bo s predlogom postopalo po pravilniku.

Zbornica je prešla na to na dnevni red ter je nadaljevala razpravo o proračunu poljedelskega ministerstva. — Posl. Prašek je govoril v češkem jeziku.

Posl. grof Barbo je povdarjal skupnost interesov veleposestva in kmetovalcev. Izvajal je, da je skupnost avstro-ogrškega gospodarskega teritorija neobhodno potrebna za vspevanje toliko industrije, kolikor kmetijstva.

Poljedelski minister bi se moral zavzeti za upravičene zahteve kmetijstva. Da se žitne cene dovedejo do potrebne višine, v to bi bilo potrebno uvedenje odgovarjajoče carinske zaščite ter tarifnih odredob.

Govornik je priporočal tudi odpravo trgovine na termine.

Posl. Polesini se je pritoževal radi zanemarjanja kmetijstva v Istri od strani vlade. Laških Raiffeisenovih posojilnic da vlada ne podpira (Kje pa so, saj so jim istrski Italijani načelno nasprotni! Op. ur.) pač pa slovenske zadruge, četudi da te služijo bolj političnim svrhom. (Da, ako smatra posl. Polesini, da je reševanje našega kmeta iz krempļev laških o leruhov res politika, potem priznavamo tudi mi, da slovenske zadruge služijo političnim svrhom. Op. ur.) Govornik je nadalje očital vladi, da se briga samo za dobrobit slovanskih narodov (oh, ironija!) in je izjavil, da treba najgloblje obžalovati, da vlada tudi iz agrarne politike dela narodnostno politiko.

Poljedelski minister baron Giovanelli je govoril na široko o odredbah vlade za povzdigo kmetijstva. Omenjal je, da nova carinska politika Nemčije zadene občuten udarec izvozu avstrijskih poljedelskih pridelkov. Glede vprašanja vinske klavzule je

kaj sporočil o tem! Ona bi bila lahko boljše poizvedovala o njem, a njena ponos, njena čast jej ni mogla dovoliti tega.

Čemu naj ga sumiš? Čemu naj povzroči hrup?

Devojka jej je prinesla novine, a ona je prišla mehanično čitati.

Brez vsake radovednosti jej je letel pogled po časopisu. Nje ni vse skupaj prav nič zanimalo, njene misli so bile le pri njem.

V službenem delu, katerega je vedno čitala, bila so razna premeščenja in imenovanja. Saj treba naposled vendar znati, komu se ima častitati in koga srečamo v bodoči sezoni na plesu ali pri čaju.

Kar se jej je neki bolesten glas ukradel iz grla in časopis jej je padel na tla.

On je bil premeščen.

Vse se jej je zmračilo pred očmi, a z roko se je prijela srca, katero se jej je krčilo od bolesti. Na kaj takega ni mislila niti v sanjah.

Da-li je bil to že konec? Ni-li s tem bilo že vse končano? Morda je on že na svojem novem mestu? Ni-li morda premeščen

PODLISTEK

Prevarjena.

Minolo je tri tedne, odkar je odpotoval, da prisostvuje poroki nekega svojega prijatelja. Nered se je podal na to pot. Daljnja pot, kratki čas, tuji ljudje, vse to mu je bilo neugodno. Vse to mu je bilo nič; nikakor se ni mogel ločiti od nje in dozdevalo se je, da ne prenese hipa ločitve. Ona mu je verovala, ker ga je silno ljubila.

O slovesu držala se je ona hrabro; samo ko je izrekla poslednje: »Na svidenje«, se jej je glas tresel, kar je izdajalo nekako njeno bojazen.

Njena navidezna mirnost ga je užalila. On je znal, da ga ona silno ljubi. Najbolj mu je ugajalo, kadar ga je ona v svoji strastni naravi obšipala z vsakovrstnim ljubkovanjem in laskanjem.

Kadar je on, in to večkrat, izzival njeno ljubosumnost, spreminjala se jej je ljubosumnost v jezo, a včasih tudi v besnilo, a on se je v takih trenutkih čutil najsrečnejšega.

izjavil minister, da bo vlada, v okviru ve like carinsko-, trgovinsko-politične akcije, odločno branila interese onih poljedelskih pridelkov, ki tvorijo specifičnost Avstrije. Glede gospodarskih odnosov z Ogrsko je izjavil minister, da je Avstriji dolžnost najvestneje braniti svoje lastne interese; le pravično sporazumljive more dovesti do trajnega razmerja med obema državama polovicama. Minister je z zadovoljstvom pozdravil odpravo trgovine na termine, ker se s tem odpravijo mnoge zlorabe. Obljubil je tudi, da se bo vlada bavila z vprašanjem povzdige agrarnega kredita in da z ustanovitvijo urada za posredovanje služb hoče priti v okoliš pomankanju delavskih moči za kmetovalstvo. — Ko je govorilo še nekaj govornikov, se je seja zaključila ob 9. uri in 10 minut zvečer.

Avstrija in Ogrska. Skupne vlade zahtevajo vsega skupaj K 419.639.462. Po odbitju dohodkov na carinah ostane še 300.654.957. Oh teh mora pokriti Avstrija 66^{4/10}, to je okroglo K 201.254.747, Ogrska pa 33^{2/10}, to je K 99.400.210. Visoko gori v zahtevanjih, nizko doli v plačevanju. To je vedno geslo Ogrske.

Vsenemški načrt. Se že snidejo počasi. Nemško-radikalni »Grazer Tagblatt« je izvedel iz vsnemških krogov, da se nekje za usklajenje nemškega državnega jezika hoče nadaljevati. Oblika in vsebina da sicer v drugih strankah vzbujata pomisleke, ali nekatere teh pomislekov da pripozna tudi vsnemška zveza. Pripravljena da je torej svoj prvotni načrt spremeniti tako, da se bodo upoštevali prigovori nemške ljudske stranke. Morda pride — tako zaključuje graški list — do skupnih pogovorov med zastopniki vsnemške zveze in onimi nemške ljudske stranke radi skupnega postopanja.

Saj pravimo: vedno tista stara igra! Vsenemški srditelji niti ne morejo storiti tako drznega skoka, da ne bi skušale druge nemške stranke privzdigniti za njih svojih starih piškavih kosti. Ko Schönauer in družba kriče v parlamentu »Hoch Hohenzollern« in proslavljajo vsnemško misel, izključujočo ekzistenco avstro-ogrsko monarhije, tedaj pač druge nemške stranke zardevajo nekoliko in jecljajo kako besedo zadrege. Do odločnega protesta pa se ne povzdigajo nikdar, marveč se, kakor kaže tudi gornji slučaj, pridružujejo pokorno prvi prihodnji Schönauerjevi demonstraciji. Kajti večje vrednosti, nego one navadne demonstracije, pač nikdo ne pripisuje načrtu usklajenja nemškega državnega jezika — demonstracije, ki naj služi kakor agitacijsko sredstvo med razvnetimi nemškimi masami.

Nekaj nenavadnega. Hrvatska je z Ogrsko v razmerju realne unije. Hrvatska je povsem avtonomna, je v zvezi z Ogrsko enakopraven kompaciscent. Hrvatska je samostojna država, ne pa morda kakor komitat ali provincija v deželah krone sv. Štefana. Samostojnost Hrvatske je pripoznana po pogodbi od leta 1868. Ban je odgovoren hrvatskemu saboru. Uradni jezik na Hrvatskem je izključno hrvatski in to na vseh upravah. Regnikolarni deputaciji, ogrska in hrvatska, ki se imata pogajati o finančni pogodbi med Ogrsko in Hrvatsko, sti popolnoma enakopravni.

Tako govori ustava, tako govori zakon, tako govori pogodba od leta 1868. A kako govori praksa, kako se praktično izvaja ta pogodba? Pa tako trpka ločitev; niti en »Zbogom!«

V hipu, ko je tako ugibala, zaslila se je pred hišo kočija. Hitela je k oknu ter pogledala doli.

To je bil on sam. Le se silo se je mogla vzdržati, da mu ni stekla po stopnicah naproti. Ali niti na hodnik ni hotela iti, ker je bila tam postrežnica. In tako je morala čakati, dokler sam pride v sobo. Njena duša je bila razburjena, srce pa jej je mrzlično bilo.

Kočija se je zaustavila... Se li mari takoj vrne?

... Z Bogom, to traja celo večnost, predno prekorači stopnice. Še nikoli ni lezel tako počasi.

Sedaj je pozvonil. Postrežnica mu je odprla in govorila žnjim...

Ali kaj je to? Dozdeva se, kakor da niti ne misli vstopiti?

Šlišala je, ko mu je dekle rekla: »Dobro, gospod prisav, jaz jej že izročim.«

(Zvršetak pride.)

veljavna in obvezna pogodba? Članek, ki ga priobčujemo na prvem mestu daje odgovor. Ne le da se pogodba ne izvaja do skrajnih nje posledic, kakor bi se morala, ampak nje praktično izvajanje provzroča efekte, ki so naravnost dijamentalno nasprotni določbam pogodbe.

Ne menč se za določila nagodbe, izvršuje ogrska vlada tako nasilje na Hrvatski, kakor da je to jednostavna provincija brez nikakoršnje samostojnosti ter direktno podrejena ogrskemu ministerstvu. Odgovornost bana pred hrvatskim saborom je postala povsem iluzorna; je ni! Isti ban, ki bi moral odgovarjati saboru za svoje čine, je faktični absolutni voditelj saborske večine; in ta večina mu sledi slepo, brez prigovora. Slediti mu pa mora, ker jo on utvarja se svojim vladnim aparatom. Velika večina členov sabora so prišli vanj le po volji sistema. Te ljudi sili torej tudi osebni interes, da se pokore svojemu mojstru. Večina pa odloča v vsaki zbornici. Če pa ona ne ume ali ne sme čuvati pravice in prerogativ zakonodajnega zastopa nasproti eksekutivi, nasproti vladi, in se daje marveč slepo voditi od iste eksekutive, potem ne more biti več govora o kaki odgovornosti bana in ves parlamentarni in ustavni princip je postal le prazna bajka.

Vzlic odločbi, da je hrvatski jezik izključni jezik vsem uradom na hrvatskih tleh, avtonomnim in skupnim, gospoduje madjarski jezik na železnicah, na poštni upravi, in so organi teh naprav ali direktno madjarski ali prožeti madjarskim duhom. Hrvatski sabor pošilja v ogrsko zbornico 40 poslancev za varovanje interesov Hrvatske v skupnih stvarih. Če pa pomislimo, da večina v hrvatskem saboru ne jemlje nikakega obzira na opozicijo in da rečenih 40 poslancev izhaja iz večine, kakor smo jo označili gori, in po zahtevi istega bana, ki je istomišljenik in izvrševatelj volje madjarske vlade: potem si lahko mislimo, kako obrambo nahajajo interesi Hrvatske v tisti štiridesetnici. Ne imenuje jih svet zastoj — mameluke! To so zastopniki, ki molče sede in stojé molče! Njihova beseda ne vznemirja nikdar gospodov v ogrski zbornici. In tista regnikolarna deputacija hrvatska, ki bi imela biti povsem enakopravna in ki ima z ogrsko deputacijo sklepati finančno pogodbo je zopet sestavljena iz iste vladne večine, ima torej vezane roke. In faktično ni ta regnikolarna deputacija že desetletja nastopala s kakimi zahtevami nasproti Ogrski. Naravno torej, da je bila finančna pogodba vedno taka, kakor so jo hoteli Madjari in Madjari so svobodno razpolagali z dohodki Hrvatske, a vrhu tega je morala le-ta prenašati še to krvavo ironijo, sestoječo v tem, da so Madjari govorili vsemu svetu, kako da morajo vzdrževati Hrvatsko! S takim kršenjem nagodbe so dosegli Madjari, da je navstala na Hrvatskem splošna depresija tudi v gospodarskem življenju, kateri se kažejo posledice izlasti v nerazmernem izseljevanju.

Stanje mora biti že res obupno. Kajti ravnokar se je zgodilo nekaj nenavadnega: slavni hrvatski regnikolarni deputaciji se je ganila vest! Po dolgem času se je ujunačila, da o sklepu finančne pogodbe stavlja tudi nekaj zahtev, da bodo vsaj kolikor toliko varovani tudi interesi Hrvatske. Poročevalce hrvatske deputacije, Egeradorfer, zahteva v svojem poročilu prvič, naj se Hrvatski pripozna kontrola nad hrvatskimi dohodki in da naj se ti dohodki ne uvrščajo med ogrske. Torej sedaj priznava sama vladna večina, da so Madjari dosedaj tudi hrvatske dohodke smatrali za svoje, a to tem laglje, ker Hrvatska ni imela nikake kontrole! Sedaj morejo videti tudi slepci, kako sta hrvatska vlada in vdana jej večina varovali hrvatske interese!! — Dalje zahteva poročilo hrvatske deputacije, naj se užitina za pivo, sladkor in špirit, porabljen na Hrvatskem, zaračuna tudi za Hrvatsko! Ta zahteva involvira zopet priznanje, da je bil konsum rečenih stvari na Hrvatskem sicer obdačen, ali da se dohodek od teh davkov ni računal med dohodek Hrvatske. Pač pa so za stvari, porabljene na Hrvatskem, ki so pa bili zaračunane na Reki ali kje drugje na ogrskih tleh, zaračunavale med dohodke Ogrske! Na ta način je bila Hrvatska oškodovana za nekaj milijonov na leto!! Hrvatska delegacija je sklenila torej sedaj, zahtevati od Ogrske, da se bo užitina med Ogrsko in Hrvatsko zaračunavala na isti način, kakor med Ogrsko in Avstrijo,

to je, po kraju, kjer se dotični obdačeni predmet uporablja.

Hrvatska deputacija je sklenila zahtevati. Da-li bo tudi vztrajala pri svojih zahtevah do skrajnih konsekvenc, to je drugo vprašanje. Posebno verjetno ni to. No, bodi kakor hoče, ali fakt, da je hrvatska regnikolarna deputacija letos, po dolgem času, nastopila z zahtevami, ki obsejajo priznanje, da so Madjari dosedaj izžemali Hrvatsko, ta fakt je nekaj nenavadnega in tudi zelo simptomatičnega za desolatno stanje, navstalo na Hrvatskem vsled sistematičnega kršenja nagodbe od ogrske strani.

Kriza v Srbiji. Srbsko ministerstvo Vuicevo je podalo svojo ostavko. Vzrok — finančne kalamitete. Srbija potrebuje denarja in ministerstvo Vuicevo je nastopilo tisto pot, katero nastopajo navadno vlade, kadar potrebujejo denarja, a ga nimajo. Ministerstvo je izdelalo torej načrt za najetje posojila. Toda večina členov radikalnega kluba iz skupščine in senatorjev, je odklonila ta načrt. To je vzrok da Vuice odhaja in — mrtvi vstajajo.

Da, cenjeni čitatelji, naslednik Vuicev bo znani prvak radikalne stranke, Nikola Pasić, ki je bil toli proganjan od ranjega Milana, zapleten v tolike procese radi veleizdaje in ki je imel, tako rekoč, glavo že v zanjki, ki naj bi ga potegnila na vislice, isti Nikola Pasić bo predsednik prihodnjemu ministerstvu srbskemu. V zadnjem procesu radi veleizdaje, povodom atentata na Milana, pa se Pasić ni pokazal v luči tistega junaka, v kakoršnji ga je bil svet vajen gledati poprej. Prosil je takorekoč milosti, zatajil je kolikor toliko svojo minulost in se rešil. V svoji izjavi je namreč obljubil, da iz velike radikalne stranke izloči tiste radikalne elemente, ki provzročajo nezaupanje med krono in stranko, to je: ki niso bili ljubi Milanu. V procesu radi atentata na Milana je bil Pasić obsojen na 4 leta ječe, a je bil še isti dan pomiloščen ravno vsled one izjave, s katero je dal tako rekoč kroni na dispozicijo... in si s tem ni pridobil le svobode, ampak tudi svojo ministersko bodočnost.

Pasić je bil že ministerski predsednik in parkrat predsednik skupščine. Nekaj časa je bil tudi poslanik Srbije v Petrogradu. Potem je prišel že gori parkrat omenjeni atentat na Milana, potem pravda, zapletenje Pasića v pravdo, obsodba, hitro na to pomiloščenje. Ali hoče prvi boritelj radikalne stranke res dvigniti svojo roko, da razbije njo, ki mu je sledila v toliki zvestobi in v časih najhujega preganjanja?! Pasić je bil rojen 1846, je torej v 56. letu.

Potovanje predsednika francoske republike na Rusko. V Petrogradu vlada veliko zanimanje za prihod predsednika Loubeta. Vse meščanstvo se jako pridno pripravja za okrašenje mesta in bo o Loubetovem prihodu ves Petrograd praznično ovenčan. Municipij je razdelil med meščanstvo več desettisoč ruskih in francoskih trobojnic.

Tudi velikanski alegorični spomenik, ki predstavlja rusko-francosko dvozvezo kakor zaščitnico miru, je že dovršen. Kip je visok 12 metrov in postavljen na Nevskem Prospektu.

V ponedeljek odpotujeta car in carica se svojim spremstvom do Cronstadta predsedniku Loubetu nasproti.

Vojna v južni Afriki. Včeraj so se pooblaščenici vseh burških čet zbrali v Vereenigingu, da se posvetojujejo in sklenejo, da-li je in pod kakimi pogoji skleniti mir, ali pa nadaljevati vojno. Vse svet nestrno pričakuje sklepe tega velevažnega burškega posvetovanja. Ker vsi transvaalski Buri še vedno smatrajo Krügerja svojim načelnikom, zahtevali so od angleške vlade, da jim dovoli stopiti v direktno zvezo s Krügerjem, ker da se sicer pretirajo vsa mirovna pogajanja in se bo vojna nadaljevala.

Tržaške vesti.

† **Simon Milinović.** Včeraj je umrl takaj pomoraki kapitan in brodovlastnik Simon Milinović. Pokojnik je bil sicer navdušen Srb, ali vedno je bil za pomirjenje s Hrvat. Blag mu spomin!

»Melita«. Opozarjamo naše čitatelje še enkrat, da pričnemo v jutranji številki našega lista objavljati prevod veleznimive Evgen Tomičeve povesti: »Melita«.

Tudi — domovinaš. Posl. Daszyanski je prvak med socijalisti v Galiciji; a kar se dostaje retorike, morda tudi prvak med

vsemi avstrijskimi socijalisti! Kadar govori, govori efektivno. Tudi včeraj je govoril v zbornici poslancev, ko je utemeljeval svoj predlog, o katerem govorimo v poročilu o včerajšnji seji. V svoji polemiki proti finančnemu ministru je izustil znamenite besede, **da obramba domovine ne obstoji v orožju, ampak v ljubezni do domovine!**

Kaj pravijo k temu naši slovenski socijalisti, ko je takov odličnjak njihov priznal ekzistenco domovine in ko je ljubezni do domovine pripisoval večjo moč, nego pa orožju? Mi »domovinaš« po takem vendar nismo tako smešni in bedasti ljudje!

Izjava upravnega sveta avstrijskega Lloydja. Upravni svet avstrijskega Lloydja priobčuje izjavo, da so vse govorice, ki se širijo o defraudacijah, popolnoma izmišljene in da so brez vsake podlage.

Mi seveda ne moremo kontrolirati onih vesti glede na njih resničnost. Ali ene opombe se ne moremo vzdržati. Kolikor mi poznamo g. barona Rinaldinija je moral biti prav, prav tehten vzrok, ki ga je primoral, da se je umaknil z mesta, ki prinaša tako lepe dohodke. Kateri in kakov je bil ta vzrok? — to je sedaj vprašanje.

Italijani in vlada. V predvčerajšnji seji poslanske zbornice se je poslanec Basevi zopet pritoževal, da država vzdržuje v Trstu samo nemške srednje šole, a nobene italijanske. Te komedije smo pa res že tako siti, da se nam kar gabi zopet pisati o njej. No, nekoliko resnosti bi se pač smelo pričakovati tudi od italijanskega poslanca, če tudi ima narod, kateremu pripada, več zmisla za komedijo, nego za vse drugo na svetu. Gospoda, nehajte jedenkrat s to neslano igro! Vlada je, kakor je vsem znano, že ponovno hotela prevzeti obe laški občinski srednji šoli v Trstu, a mestni svet jih ni hotel izročiti in se je tudi letos zopet postavil na to stališče. Na jedni strani torej Italijani nočejo državi izročiti svojih srednjih šol, na drugi strani pa se njih poslanci v parlamentu vsako toliko časa redno pritožujejo, kako da morajo sami trošiti za laške srednje šole. Ah, za Boga, nehajte vendar enkrat; to je že pretročeje. Ali izročite srednje šole državi, ali pa nehajte mučiti svet se svojim hinavskim jadikovanjem! Ako ste res tako velika gospoda, potem že lahko vzdržujete svoje šole in vam ni treba radi tega pritoževati se nikomur. Ako pa je vaše veliko gospodarstvo le namišljeno, potem prepustite državi, naj ona skrbi dalje za šole, katerih vi ne morete vzdržati, ako nočete upropastiti tržaške občine. Vskakor pa nehajte, nehajte, s to neslano komedijo!

Miroslava Vilharja spomenik. — Doprosi kip tega pesnika, vlt v bronu, izdelal je dovršeno domači umetnik kipar gosp. Al. Repič na Dunaju. Kip je sedaj v Postojni, — kjer bo tudi spomenik tega znamenitega narodnega pesnika stal —, in bo za binkošti razstavljen. Nihče naj torej ne zamudi prilike, ogledat, si povodom obiska sloveče Postojnske jame tudi Miroslava Vilharja kip, na kar tu posebno opozarjamo.

Proces Ema Mauroner-Giberti proti Leopoldu Mauroner in T. Stegle. Najviše sodišče je potrdilo razsodbo druge instance in je torej tožba proti Mauronerju odbita, proti Stegle pa vsprejeta, vsled česar bo Ema Mauroner do svoje smrti vlekla rento od vsega kapitala (53.000 gold.) a po nje smrti dobe nje dediči 20.000 gld.

Iz hvaležnosti, ker jih podpiramo! Pišejo nam: Neki naš mož z dežele nam poroča, da je bil te dni v neki tržaški trgovini s klobuki, kjer je kupoval in si tudi kupil klobuk.

Med pogajanjem v prodajalnici se mu je nekdo približal in mu — n a l i l v o d e v z e p! Tako postopa z nami oni, ki se hoče izkazati hvaležnega svojim odjemalcem! Tako more pa postopati le kak sin stare laške kulture, ki je že izgubil zadnjo trohico razuma in ki bi zaslužil, da bi mu prismočili zausničo za tak nesramen čin!

Nstančnega naslova nečemo navesti tu, povemo pa, da se je to dogodilo v bližini nove ulice. (Kdor bi želel izvedeti za dotično trgovino, smo mu na razpolgo). Obžalovati je le, da nimamo v Trstu ne ene, res narodne trgovine s klobuki, da-si bi taka trgovina gotovo vspevala, kakor bi vspevalo mnogo drugih, ko bi jih imeli.

Sprejeti v mestno občino tržaško, in sicer na podlagi slovenskih prošenj, napravljenih po uradu političnega društva »Edinost«, so sledeči:

Vidmar Ignacij in Vidmar Štefan, oba iz Rihemberga; Gregorčič Josip iz Kranjske; Dolenc Ivan iz Senožeč, Wartbühler Fran iz Postojne, Babič Fran iz Rodika, Rehar Peter iz Kobiljeglave, Saražin Anton iz Griža pri Postojni, Butinar Anton iz Hrušice iz Podgrada, Kapun Gregor iz Kopra, Stradiot Anton, Dreščik Martin iz Ročinja, Ličen Uršula iz Rihemberga, Gulič Dragotin iz Koprive na Krasu, Zadnik Ivan iz Vrem, Sterger udov. Ana iz Rute, Brezovec Josip iz Vatovalj pri Sežani, Hlad Josip iz Vipave, Androvič Štefan iz Vipave, Merlak Fran iz Sežane, Uršič Fran iz Brji na Krasu, Žnidaršič Ignac z Vrhnike, Sever Blaž iz Košana, Gruden Fran iz Logatec, Fabjan Avgust iz Kobilja, Novak Josip iz Vrem, Blažič Štefan iz Lokvice, Goriško, Bezek A. iz Križa pri Tomaju, Nabergoj Matija iz Št. Vida nad Vipavo, Vidmar Martin iz Rihemberga, Fonda Fran iz Lokve pri Sežani, Škerk Martin iz Saleža na Krasu, Triler Iv. in Triler Fran iz Stare Loke, Svetina Fran iz Dan pri Ležani in Šprohar Peter iz Materije.

Ti so, po tno letnem boju, dosegli domovinsko pravico v Trstu in to vkljubo vsem zvižajem od strani mestne uprave. Seveda je to število vsprejetih malenkostno v razmerju se številom vloženih prošelj; ali začetek je to vendar!

Iz avstrijskega Lloydja. Na mesto barona Rinaldija, ki je moral odločiti svoje mesto kakor člen upravnega sveta avstrijskega Lloydja, je minister za trgovino imenoval členu rečenega sveta ravnatelja javnih skladišč, vladnega svetnika Jurija Minasa.

Tudi ta primorana sprememba meče luč na trzasko razmere. Te razmere so abnormalne, kričeče. Vendar je rečena sprememba marsikomu, ki je trpel in je bil proganjan, pa tudi vsej naši stranki, v nekako moralno zadoščenje.

Javno vprašanje. Polpisana se obrata do tukajšnjega c. kr. nameštinstva z sledečim: Slavno c. kr. nameštinstvo je že dne 3. februarja odobrilo priziv prvopodpisane v stvari domovinstva in mu javilo, da v doli dotični dekret tuk. mestnega magistrata že v 4 tednih. Minolo je pa že 13 tednov, ne da bi bil magistrat storil svojo dolžnost!

Drugopodpisane je bil obveščeno, da je slav. c. kr. nameštinstvo odobrilo njega priziv že dne 9. marca, a do danes ni prejel še dotičnega dekreta!

Ker je tako postopanje od strani tuk. mestnega magistrata neopravičljivo, vprašata podpisane: kako misli slavno ces. kr. nameštinstvo o takem polzevem uradovanju in jeli isto pripravljeno ukreniti potrebno, da se bo vršil zakon?!

To vprašanje velja tudi ozirom na stotine drugih prošilcev, ki se jim godi ista krivica.

Josip Kolb. Fran Kravos.

Drobne vesti. Žalostna starost. Včeraj popoldne dala sta se odvesti v bolnišnico 82-letna zakonska Marija in Štefan Jerkič, ker se vsled visoke starosti nista mogla več preživljati. Jerkič pa je umrl medpotoma v vozu, ne da bi bila njegova žena zapazila to. Ko se je voz ustavil pred bolnišnico, odnesli so iz voza najprej ženo; ko so pa hoteli tudi možu pomagati, da bi izstopil, so zapazili, da se ne gane in so poklicali inšpekcijskega zdravnika gosp. dr. Pertota, kateri ni mogel drugega, nego konstatirati starčkovo smrt. Ne da bi bili ženo o tem obvestili, prenesli so mrliča v mrtvaško sobo v bolnišnici.

S a m o m o r. Včeraj se je zastupil 36 l. posestnik Ivan Gasperini na svojem stanovanju, ki je v drugem nadstropju hiše št. 13 v ulici Cavane. Zdravniška pomoč je došla prepozno, da bi mu bila mogla rešiti življenje. Vzrok samomoru ni znan.

V morje je skočil včeraj ob 2. uri popoldne 36 letni Ivan Perosa, znan pod imenom Pačaf. Nekateri ribiči so ga izvlekli iz morja ter ga izročili redarju, kateri ga je odvel v bolnišnico.

Dražbe premičnin. V soboto, dne 17. maja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Baechi 9, hišna oprava; Škedenj 556, glasovir; Škedenj 172, hišna oprava; Vieolo Cieco 2, hišna oprava; Kjadin 794, hišna oprava; Piazetta S. Lucia 1, krémarska oprema.

Izlet v Benetke. V nedeljo dne 18. t. m. priredi poseben odbor s parnikom »Seleno« izlet v Benetke. Odhod iz Trsta ob 6. uri zjutraj iz pristanišča »del Sale«. Odhod iz Benetk bo v ponedeljek ob 6. uri zvečer. Voznida tja in nazaj 5 K. Parnik bo električno razsvetljen.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri zjutraj 12.2 ob 2. uri popoldne 12.5 — C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.3 — Danes plima ob 12 12 predp. in ob 8.35 pop.; oeska ob 2.54 predpoludne in ob — popoludne.

Društvene vesti.

Za izlet v Rihenberg. — Naprošeni objavljamo: Kakor že javljeno, je odbor pevskega društva »Kolo« določil preskrbeti eventuelnim zunanjim (takim, ki niso društveniki) izletnikom vozove, ako se isti prijavijo najdalje do prvega junija.

Ker vemo, da je težko odločiti se za tak izlet že 14 dni pred izletom, se je ukrenilo potrebno, da se bodo vsprejemale prijave vse do 7. junija. Na poznejše prijave se bo jemal ozir le v toliko, kolikor bo na razpolago prostora na vozeh.

Vsa potrebna pojasnila daje blagajnik »Kola« vsaki dan od 5. do 8. ure zvečer v »Delavskem podpornem društvu«, ul. Molin piccolo št. 1. I. nadstr.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Volitev župana v Volosko Opatiji.** Ker je nameštinstvo odbilo rekurz proti občinskimi volitvam, bo v sredo konstituirajoča seja novoizvoljenega obč. zastopa in volitev župana.

× **O boritelju Slavuju Jenku v Podgradu piše »Soha«:**

»Kar se je v tem času zgodilo na narodno-gospodarskem in kulturnem polju, vse je v prvi vrsti zaslug g. Jenka. Zastopal je ta okraj dolga leta v deželnem zboru, moral je prestati velikanske boje z Lahi in njih podkupljenci ter z različnimi oblastijami, a zmagal je na vsej črti, ker se je boril za pravico in poštenje. G. Jenko se lahko s ponosom ozira na to, kar je storil v petindvajsetih letih za slovensko stvar v Istri, in mi le želimo, da bi mogel še mnogo let nadaljevati svoje plemenito delo.«

× **Iz dežele neverjetnostij.** Predvčeršnjim se je predstavila cesarju deputacija dežele Goriške. Ali sestava te deputacije — ta kriči. Deputacijo sestavljajo: dež. glavar dr. Pajer, župan goriški dr. Venutti, državna poslanca Alfred Lenassi in Verzegnassi, za deželni odbor dr. Marani in prof. Berbuč, trgovinsko in obrtno zbornico Holzer.

Torej v deputaciji, ki je sestavljena iz 7 členov in ki prihaja iz dežele, ki je po veliki večini slovenska, je — 1 Slovenec. — Pa recite, da ne živimo v deželi nevernosti!

× **Volilni shod v Dekanih** bo v nedeljo, dne 25. t. m. (in ne 19. t. m., kakor smo svoječasno objavili) ob 4. uri popoldne v prostorih Margarite Grižon. Ker bo boj, ki se bo bil za občinske volitve v dekanski županiji, takrat nenavzdno lut, želeči je, da bi se tega shoda udeležili vsi narodno-zavedni volilci dekanske občine. Lahonska stranka hoče na novo poskusiti svojo srečo v tej občini.

In prejšnji župan je napol vse moči, da zmaga v zvezi z proslulim Bennatijem.

× **Iz Jelšan nam javljajo,** da je nameštinstvo v Trstu razveljavilo občinske volitve, ki so se vršile v drugi polovici lanskega leta in proti katerim je bila »slovenska kmečka stranka« uročila priziv. Te volitve so se vršile pod vodstvom g. Volkartičkega, a na njih je bilo toliko nepravilnosti in nezakonnosti, da so morale biti razveljavljene vkljub vsem protekcijam od strani nekaterih državnih organov. Značilno je tudi to, da so občinske volitve v drugi razveljavljene in da bodo morali volilci v tretji na volitvo. Stari občinski zbor so razglašali odločni jelšanski rodoljubi in sedaj imajo v Jelšanah upraviteljstvo, v kat rem so sami pristali g. Velhartičkega.

Glavne napake, zaradi katerih so bile volitve razveljavljene, se nanašajo na volilno listo. Ta je bila tako sestavljena, da je morala zmagati nasprotna stranka. Vsi prizivi na okrajno glavarstvo so bili zastoj. Konečno pa je vendar zmigala »slovenska kmečka stranka«.

Sedaj pa le na delo! Od okrajnega glavarstva na Voloskem zahtevamo, da takoj

razpiše občinske volitve. Mi pa hočemo pokazati, da v Jelšanah so domači slovenski sinovi gospodarji!

Vesti iz Kranjske.

× **Trgovska in obrtna zbornica Kranjska** je izvolila svojim predsednikom gospoda Josipa Lenarčiča, tovarnarja na Vrhniki, podpredsedaikom g. Frana Kollmanna, veletržca v Ljubljani in provizoričnim predsednikom g. I. Baumgartnerja.

× **Štrajk v Ljubljani.** Predvčeraj popoldne je bil zopet shod, ki pa je bil slabo obiskan. Zidarji so na tem shodu sklenili, da pojdejo naslednjega dne zopet na delo, mejtem ko hočejo tesarji stavkati naprej. Poleg teh so začeli včeraj tudi mizarji štrajkati in sicer jih štrajka, razen mizarjev stavbene družbe, kakih 60 do 70. Štrajkujočih tesarjev je kakih sto.

× **Zastrupljena natakariica.** Predvčeraj popoldne je prišel v Vračkotovo gostilno na Sv. Petra nasipu št. 67. v Ljubljani neki gost, ki je naročil sebi četrt litra vina, ob jednem pa je dejal natakariici Marjeti Erženovi, naj si tudi ona vzame na njegov račun, četrt litra vina in pride k njemu. Natakariica je prinesla za oba vina na mizo in se potem za trenotek odstranila od sobe. — Prišedši nazaj je popila vino, pa tudi neznan gost je svoje vino popil, plačal in odšel. Koj na to je postalo natakariici slabo in ker so razni znaki kazali, da je zavžila strup, so jo prepeljali hitro v bolnišnico, kjer so jej želodec izpraznili. Sodise, daje izven nevarnosti. Policija je takoj začela neznanega, a sumnega gosta zasledovati in posrečilo se jej je poizvedeti, da je neki posestnik iz Most.

× **Iz Postojne se nam piše:** Akademski kipar Alojzij Repič na Dunaju je odboru za postavljenje spomenika Miroslavu Vilharju v Postojni poslal v bronu vlit doprni kip tega pesnika. Kip dela vso čast mojstru Repiču in bo spomenik, ki bo v našem trgu stal, v krasoto Postojni. To mojstersko delo domačega našega umetnika si vsaki obiskovalec naše sloveče jame lahko ogleda.

V to svrhu bo ta dan kip izpostavljen.

Vesti iz Koroške.

+ **Redek dogodek.** Prošt Lovro Serajnik je prišel pred 25 leti — dne 1. maja — v Tinje in je bil takrat — 70-leten starček. Sedaj obhaja 25 letnico proštovanja in živi v 95 letu svoje dobe. — V proslavo tega zares redkega dogodka se je zbralo na gostoljubnem domu čestitljivega moža in značajnega narodnjaka več njegovih čestilcev, ki so v navdušenih govorih čestitali gosp. proštu in starosti koroških Slovencev.

+ **Za »učiteljski dom«** v Celovcu prav lepo dohajajo darovi. Tudi večji zneski prihajajo.

Razne vesti.

Katastrofi na Antilah Vulkan Soufriere na otoku Sv. Vincencija je začel bruhati v sredo. Iz žrela vulkana dvignil se je več mlj visok stolp črnega in gostega dima, ki je provzročil popolno temo. Ves zrak je bil napolnjen močnega žveplenega duha; vse okolo hriba padal je na tla gost, droben pesek. Od časa do časa pokazali so se iz žrela ognjeni jeziki, ki so ljudstvo še bolj navdajali z grozo. Padajoči drobni pesek, pomešan z razbeljenimi kosi žindre, je pokončal vso vegetacijo in pokril 4 palece na debelo vso okolico. Vsi potoki so se posušili, drevesa in hiše pa so požigale strele.

Med ruševinami je ležalo na tleh na stotine trupel. Na nekaterih točkah se je na nerazumljiv način nakopičilo vse polno mrtvih trupel, iz katerih kupov gnajajočih trupel se je razširjal tako grozen smrad, da se ni bilo mogoče približati. Mrliče pokupujejo v skupne jame po 30 skupaj. Soli se, da je na otoku Sv. Vincenca poginilo 2000 oseb.

Iz vseh krajev sveta prihajajo darovi v podporo žrtvam obeh otokov. Mestni svet berlinski je v ta namen brez razprave dovolil 40.000 mark.

Grof Tolstoj carju. Neki berlinski list trdi, da je slavni pisatelj, filozof in mislec, grof Tolstoj, dopisal carju jako razsežno pismo in sicer posredovanjem enega členov carske rodbine. V rečenem pismu je Tolstoj povdarjal potrebo nadaljevanja z reformami carja Aleksandra II. Car mora kmetom ali sam izdatno pomagati, ali pa jim dovoliti, da

iz sebe ukrenejo potrebno za zboljšanje svojega položaja. Car je prečital pismo in je dal sporočiti Tolstemu: »Pismo sem čital z zanimanjem, edo obseza marsikaj, kar je vredno upoštevanja.«

Razzaljenje avstrijskega cesarja. Šaljivi list »Kukurek«, izhajajoči v Belemgradu, je napisal te dni o avstrijskem cesarju žaljiv članek. Zbok tega je avstro-ogerski zastopnik v Belemgradu zahteval od srbskega ministra Vuiu zadoščenje. Minister je takoj naložil državnemu pravdnistvu, naj uvede proti uredniku sodno postopanje na § 36 k. z., ki odreja zapor od enega do 12 mesecev.

50.000 kron znaša glavni dobitek loterije gledaliških igralcev (glumačev). Opozarjamo svoje cenjene čitatelje, da se bo vršilo arežkanje neprekljeno dne 19. junija 1902 in vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljev v gotovini z 10% odbitkom.

Brzobjavna poročila.

Gibanje na politehniku. LVOV 14. (B.) Več sto slušateljev tukajšnjega politehnika je sklenilo na zborovanju, ki se je vršilo sinoči, da tako dolgo ne bodo obiskovali predavanj na tehnični visoki šoli, dokler jim ne bo dovoljeno zopet obdržavati zborovanja v poslopju visoke šole.

Stoletni jubilej Benediktineev. BUDIMPEŠTA 16. (B.) Njeg. Vel. je vsprejel včeraj odposlanstvo reda Benediktineev pod vodstvom višega opata Hipolita Teherja povodom stoletnega jubileja v Panonhalma, katerim povodom je izišel prvi zvezek zgodovine istega. Njeg. Veličanstvo je vprejel predloženo mu delo in se je zahvalnil na poklonjenju.

Zrušeno šolsko poslopje. BARCELONA 15. (B.) V Leridu se je zrušilo šolsko poslopje. Ruševine so zasule mnogo učencev. Iz ruševin so izvlekli mrtva trupla ravnatelja in 5 otrok.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoja
kateri se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

PRVA TOVARNA
za čopiče in ščetke
Santo d'Angeli
TRST. - Via S. Antonio - TRST
(nasproti Zennaro in Gentili).
Specialiteta čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlice, ščetk od perja, palic za iztolči prah.
Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listnic, novčark, mošnjčikov itd.
Vse po jako nizkih cenah.
V prepričanje se prosi blagohoten obisk.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst.
TRST
TOVARNA: Via Tosa, vogal
ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riberge št. 21
Telefon št. 676.
Veliki izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIKI ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavio se na pa obrod
ali železnico franco.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije
Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v ulico Riborgo št. 25 po domače k Pietrotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, žensko in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno vsakovrstno obuvalo ter sprejema naročbe na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Spoštovane slovenske gospodinje!

Zahtevajte pri svojih trgovcih

NOVO

Ciril-Methodijevo cikorijo.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16
nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates in konserv.

Izbora raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2 nasproti ženskemu liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Prodaja vina „Ai Maestri“

v ulici Valdirivo št. 17. Slavnemu občinstvu naznanja da se od danes naprej točijo sledeča vina: refošk črn po 28 novč., bela rebula iz Bril po 28 novč. Za družine po ugodnejših cenah. Opolo iz Visa po 28. novč. Za obilen obisk se priporoča ter že v naprej zahvaljuje.

Vsak zamore moja vina analizovati in ako jih vdobi ponarejena vdobi 100 gl. nagrade.

Skladišče vina ulica Acquedotto 23. Prodaja vina na sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in konkurenčnih cenah.

Gostilna „Al Transwaal“.

prej Anteo Gobbo Via dello Scoglio.
(nasproti Drejevi pivovarni)

Podpisani priporoča I. vrste istrska, vipavska in dalmatinska vina, refošk, kraški teran, Opolo, prosek, nadalje Drcherjevo pivo, Plzensko in Spaten v botiljkah.

Domača kuhinja vedno pripravljena. Kroglišče. Svojim rojakom se topla priporoča

Fran Benčić, krčmar.

Velikanski izbor raznega pohištva

spalne in jedilne sobe, svetlo ali megleno politirane.

Bogat izbor

divanov, okvirjev, ogledal, stolic, stenskih ur

se nahaja v dobroznani

zalogi pohištva

Rafael Italia

Trst - ul. Malcanton št. 1. - Trst.

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano

nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano

je bilo predloženo zdravstvenemu vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo. Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po koji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsakemur, ki bi razpečeval ponarejanja, ter je ob jednom prisodil tvrdki vse sodne troške in odvetniške troške provzročene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim Pagliano ter huanimo njegove izvorne recepte, s kojimi se je dokazala resnica. Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pristojnemu sodišču

Pozivljamo vsakegar, da preklče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo vedno trdili in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj označene listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejarj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka nima druž.e. Napolj 4, Calata S. Marco.

Hôtel Central Gombač

v Sežani.

Podpisani dovoljuje si naznaniti slav. občinstvu, da je odprl dne 3. maja t. l. novi Hôtel, obstoječi iz 25 čednih sob.

K Hôtelu spadajo kavarna, restavracija in krasen vrt. Toči se pristni teran iz najboljših kraških kletij, Dreherjevo in Pilzensko prve vrste.

Domača kuhinja vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah.

Točna in poštena postrežba.

Za obilen obisk se priporoča cenj. občinstvu udani

Anton Gombač,
lastnik.

ADOLF HAUPTMANN

V LJUBLJANI.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. Ilustrovani ceniki so franko na razpolago.

Velika zaloga krojnega blaga.

Krojaška zadruga

vpisana zadruga z omejeno zavezo

GORICA Gosposke ulice 7 GORICA

Priporoča vse v to stroko spadajoče blago ter jamči za pošteno in solidno postrežbo.

Cene stalne brez pogajanja.

Gostilna „Rosandra“

v Žavljah (pri mostu blizu železniške postaje) toči izvrstna istrska vina in ima vedno pripravljeno dobro kuhinjo. Istrsko črno vino po 36 novč., bel moškot po 44 novč. liter ter pivo v steklenicah po 18 novč. Priporoča se za mnogoštevilen obisk

Josip Bogatec.

FONOGRAFI - GRAFOFONI

PRIREJENI CILINDRI

za koncerte

(najboljši na svetu)

tudi na plačevanje

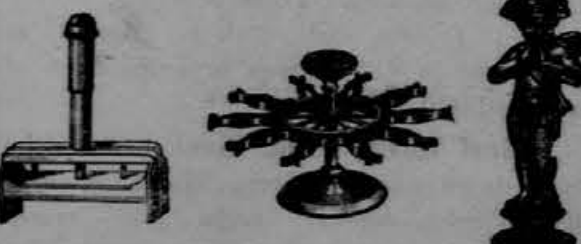
v obrokih.

PEČATI, PEČATNI ROČI

umetno izdelani pečati,

v velikem izboru

Odlikovani grafični zavod E. Freisinger

trvdke

Avogadro & Altarass

Trst. - Corso št. 2.

Pečati za numeriranje in paginiranje.

Graviranja.

Stroj za ljuknjanje kolkov itd.

Trakovi, barvane pečatne blazine in pripadki za pisalne stroje.

Specialiteta napisane plošče in črle

od kosira, bronca, emajlovanega ali izbočenega železa.

HELIOGRAFIČEN PAPIR

pozitiven ali negativen za reprodukcije s pomočjo svetlobe.

MEHANIČNA DELAVNICA

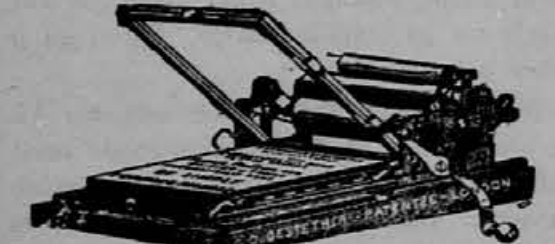
za popraviljanje in čiščenje pisalnih strojev vseh vrst.

Najboljši in najpopolniji pisalni stroj, z 10 letnim jamstvom.

THE AUTOMATIC CYCLOSTYLE.

Najpopolniji stroj za pomnoževanje.

Velik izbor najnovejših električnih predmetov kakor: Žepne svetilnice za zdravnike in fotografe, naprsne igle itd.

Velika higijenična novost: ELASTICNI TAPETI (za čiščenje obuvala) izgotovljeni v močni jekleni žici, uvedeni v prvih bolnišnicah, zavodih prodajalnicah itd. itd.

Pomnoževalni stroj: „OPTIMUS“ (popolniji šapirograf) Kr 28.— v velikosti 22 x 33 cm.

Srečkanje

NEPREKLICNO

19. junija 1902.

Loterija gledaliških igralcev
(glumačev)

1 glavni dobitok po	50000 K
1 >	5000 >
1 >	3000 >
2 glavna dobitka >	2000 >
5 dobitkov >	1000 >
10 >	500 >
20 >	200 >
60 >	100 >
100 >	50 >
300 >	20 >
3500 >	10 >

Srečke po 1 krono

priporočajo:

Josip Bolaffio, Mandl & Co., Ign. Neumann, Mercurio Trieste, Henrik Schiffmann, Josip Zoldan.

Vsi dobitki se izplačujejo od zalagateljev s 10% odbitkom v gotovem denarju.

Posojila

proti povrnitvi v 7 in pol letih vdobé e. kr. žastništvo, vladni, mestni in železniški uradniki ter vdove kakor tudi uradniki podjetij in privatni uradniki, ki so udje kaknega penzijskega zaklada.

Posojila se dajejo proti varščini na nepremičninae, urednostne listine, renté, vžitke, zavarovalne police itd.

Obrniti se na Hluko Giberti, ul. Canale 7, I

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst.

— Kožnar in izdelovalec kap —

Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

Prodajalnica izgotovljenih oblek

„Alla città di Trieste“

trvdke

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“

s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbora boljših in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.